

S. A - II - 2019

धोरण :- 7

विषय :- संस्कृत

~~संवार~~
9/4/2019
कुलकुल :- 40

समय :- 2:30 घण्टा

विभाग :- A

1) C	नेत्रम्	21) C	पादरक्षकः
2) A	मृगः	22) A	नारिकेलः
3) B	दक्षिण	23) C	सिंह
4) A	शत्रु	24) B	मूर्खा
5) C	षडन एते	25) C	रास्त्रशुद्धा
6) B	मूर्खाः + य	26) A	वस्त्रभूतं
7) C	वसुधैव	27) A	नर्मदा
8) B	किमपि	28) B	साम्प्रत्य
9) A	वाङ्मु	29) C	ज्ञानम्
10) A	भूषितो	30) A	यस्य
11) B	मिषणम्	31) C	शेनना
12) A	भाजरी	32) B	शयिकम्
13) C	अस्ति	33) A	वक्रः
14) A	पिबति	34) C	एकाग्रता
15) B	सुखम्	35) B	व्यामिभक्तिः
16) C	प्रयामः	36) A	शमलकारो
17) B	गच्छति	37) A	वार्तामायं
18) C	ख्याति	38) B	सङ्घातम्
19) A	मिश्रन्ति	39) A	पादरक्षकः
20) A	महशः	40) C	होतिका

પ્રશ્ન-1 (બ) ગદ્યામંડોળું માતૃભાષામાં અનુવાદ કરો. (ગમે તે બે) (૧૦)

૧ માર્ગમાં તે વૃક્ષની રિપર અને પોપટને જુએ છે. રિંટ પોપટને કહે છે. "તે પોપટ 1 તારી શોય વાંકી છે." પોપટ ભજન (શરમ) અનુભવે છે. રિંટ તરસે છે, અચળ થાલે છે. માર્ગમાં તે ફવરાને જુએ છે. રિંટ ફવરાને કહે છે. "તે ફવરા 1 તારું પ્રહુડું વાંકું છે."

૨ શેતળા : લો, શું મીઠાની જરૂર છે?

ભાવેશ : હા, આપો. થોડી દોશાની પણ જરૂર છે.

શેતળા : લો, અને લાડુ પણ લો.

ભાવેશ : ઇચ્છવાદ અને રોટલી પણ આપો.

શેતળા : અચાણું પણ છે, શું જરૂર છે?

૩ ૧) પરોપર, શરીર દર્મનું પહેલું સાધન છે.

૨) માલસો શીજનું કુંડું પીલું (પાળી) પીવે છે.

૩) આપ સંગપ્રદેશના રાજા છે.

૪) માતું ભોજન શું થયું.

૫) દાલ પણ લો.

(બ) જોડકાં જોડો.

(૦૩)

(અ)	(બ)
૧) નર્મદામાતા	- શુવ્યસમિતા
૨) સૂર્યતજટલા	- વહનિ વિપુલા
૩) સાંક્રમન્વા	- રનિલાસો વિશામ:

સ્રવણ = ૨ (૨૨) પ્રદોષોનું માન્યતામાં અનુવાદ કરો (ગમે તે ત્રણ) (૦૬)

૧) તે કાળા મુખવાળી છે. પણ બિલાડી મધી અને તે બે જામવાળી છે. પણ આપણ મધી તે પોચ પલિઓવાળી છે... પણ કૌપદી મધી જે જાળો છે, તે પંડિત છે.

૨) ઉદામધી જ કાર્યો સિદ્ધિ પાવ્ય છે. મનની દરિદ્રતાઓથી ભાદિ. ઓળેલા સિંહના મુખમાં પશુઓ આપમેળે જ પ્રવેશતાં મધી.

૩) ઊર્વ દિશામાં મહાકાલીમાતા રક્ષણ કરે છે. પશ્ચિમ દિશામાં શ્રીકૃષ્ણ વસે છે. ઉત્તર દિશામાં અંબામાતા રક્ષણ કરે છે. દક્ષિણ દિશામાં કુન્દોશ્વરનું દામ છે. હે દેવો વડે રક્ષાથેલી ગુર્જરી તને દિવ્ય છે. હે ગુર્જરી ભૂમિ ! તારો જ્ય જ્ય જ્ય હો.

(બ) બીચોના વાક્યોને સંસ્કૃતમાં લખો. (ગમે તે ત્રણ) (૦૩)

૧) સઃ સર્વદા દોષ : ભવ પશ્યતિ ।

૨) ભૂત સઙ્ગાકમ્ ।

૩) અન્યત્ કિમપિ આવશ્યકમ્ ?

૪) શ્દાની મોજનમ્ આવશ્યકમ્ ।

प्रश्न: 3 (अ) गद्यमंडनो आधारे आधेना प्रयोगो नयाल गुणरानीमां लामो. (०४)

१) पंजो शुं करे एते ?

→ पंजो गरमाने एर करे एते. (करे एते.)

२) विमान इया बाले एते ?

→ विमान आकाश मार्गे बाले एते.

३) विमान वी को गायको बाये एते ?

→ विमान वी धरना ब्यापनी यात्रा ठरदा प्री बाये एते.

४) विमान यात्रा यात्रीको शुं आये एते ?

→ विमान यात्रा यात्रीको रोमांच आये एते.

(ब) नीबेना प्रयोगो विरर संस्कृतमां लामो (गमे ले गणे) (०३)

१) एतत् कस्य युगम् अस्ति ?

→ एतत् विज्ञानस्य युगम् अस्ति।

२) एकदा वने कः अस्ति ?

→ एकदा वने उष्ट्रः अस्ति।

३) कस्य महाप्रभावः अस्ति ?

→ ब्रह्मदेशस्य महाप्रभावः अस्ति।

४) कानरः युधे किं कुर्यात् ?

→ कानरः युधे पलायनम् कुर्यात्।

કા) નીચેના વાક્યોને દારણાક્રમમાં ગોઠવવાનો લખો.

(03)

- ૧) एकदा सः वने अयति ।
- ૨) एकः उष्ट्रं प्रति पश्यति अपिना ।
- ૩) स्वास्वयं समीचीनं वा ।

અનુવાદ:- (બ) શ્લોક ગુણ કરો (ગમે તે લે)

(08)

- ૧) नमन्ति कामिनो वृक्षाः नमन्ति गुणिनो जनाः ।
शुष्कवृक्षाश्च मूढाश्च न नमन्ति कदाचन ॥
- ૨) उद्यमेन हि सिद्ध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः ।
नहि क्षुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः ॥
- ૩) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि ज्ञानमन्नं शुभाक्षितम् ।
મૂઠું: પાષાણાચ્છાપડેષુ રત્નસંસારા વિદીયતે ॥ ...

(બ) અર્થ વિસ્તાર લખો. (ગમે તે લે)

(08)

૧) જ્ઞાનં જ્ઞાનઃ કિયાં વિના ।

અનુવાદ:-

કિયા વગર જ્ઞાન જ્ઞાનરૂપ છે.

માર્ગ:- જ્ઞાની પુરુષ જ્ઞાન અનુસાર આચરવા ન કરે તો તેનું જ્ઞાન વ્યર્થ છે. જોન રૂપ છે. મોલવેલા જ્ઞાનને આચરવામાં ન મૂકવાર માલમ સમાજમાં આદરને પણ અંગતો નથી જ્ઞાની પુરુષ કિયાવાન હોય વ્યર્થ તો જ્ઞાન કર્મ તો જ્ઞાનને અનુસરવાં હોય તો તેનું જ્ઞાન જોમો રિકે છે. પોતે મોલવેલા જ્ઞાનને પોતાની શરિત દ્વારા શરિતાર્થ કરવાર જ્ઞાની જ જોમો છે. તેજ ખરો જ્ઞાની છે.

૨) જનની જન્મભૂમિ સ્વર્ગદિધિ ગરીયસી ।

અનુવાદ:- જનની જન્મે જન્મભૂમિ સ્વર્ગ કરતા પણ વધારે મહાન હોય છે.
ભાવાર્થ:- દુનિયામાં માનવી નોકે મળવી મુશ્કેલ છે. પરંતુ તે અશક્ય છે. જેને માલાનું વાસવ્ય નોકે મળવી લાયક છે તે માગ્યશાળી ગણાય છે. સ્વર્ગનું સુખ પણ માનવી પ્રાપ્ત થતાં સુખ સમાન ક્ષિત્કુ ગણાય છે. શીતે જે દારવી પર આપણે જન્મ અને કિલ્લેર પાચો લોય તથા જ્યાં આપણુ શુભન દિલ્લર પાચુ લોય તે દારવી તે જન્મભૂમિ પણ આપણી "માતા" જ છે તે જન્મભૂમિ ની રક્ષા કરવી એ આપણી તુરજ છે. કેરલાક દેશ ભક્તી જન્મભૂમિ ખાતર પોતાના પ્રાણોની આદુતિ પણ આપી છે. અંગ્રેજોના શાસનમાંથી દેશને આઝાદ શ્રાવવા માટે લોકમાન્ય તિલક, ગાંધીજી, નહેરુ, સરદાર પટેલ જેવા દેશ ભક્તોએ અનોકે કાચો ભોગવ્યા હતા.

૩) કાપદિ મિત્ર પરીક્ષા ।

અનુવાદ:- આજન લખતે મિત્રની પરીક્ષા શાચ છે. . . .

ભાવાર્થ:- આચો મિત્ર સુખમાં દુઃખમાં અને ગમે તેવી આજનમાં પોતાના મિત્રને છોડતો નથી, તેને સદા સાથ-સહકાર આપે છે.
"માયું આપે તે મિત્ર" તાલીમિત્ર અનોકે અર્થાત મિત્ર ખાતર જે પોતાના પ્રાણોની આદુતિ આપવા પણ તલ્પર લોય તેજ આચો મિત્ર કહેવાય છે. પરંતુ માર્ગમાં મળતા જે તાલી આપી પોતાની મિત્રતાની જરૂરાત કરતો રહે છે તે આચો મિત્ર નથી. આવા તાલીમિત્રો તો પોતાની ગતજ સરી જતાં મિત્રને છોડી દે છે. આવા મિત્રોનો કદી પણ વિશ્વાસ ન કરવો.

દાવનભાઈ પટેલ

Mo-9924180015